

Mij volkomen bewust van de zeer bescheiden plaats, die de „angewandte ethiek” in het kader der Theologische wetenschap inneemt, geloof ik toch aan den invloed die van haar beoefening kan uitgaan. Deze beoefening, eerst schuilend in het studeervertrek en de collegekamer, wellicht straks in een handboek haar resultaten uitdragend in het publieke leven, zal allereerst aan de Theologie ten goede kunnen komen.

Bestaat er op het gebied der Gereformeerde Theologie, naar den eisch van het organische leven, een wisselwerking tusschen de ethiek en de andere deelen van het geheel, ik denk mij die werking voor zoover zij van haar uitgaat vooral vruchtbaar voor de ecclesiologische en de diaconologische groep in het organisme der Theologie. Zal zij door haar uiteenzetting van wat naar Gereformeerd beginsel de zedelijkheid zijn moet in de eerste groep den kerkhistoricus, bij zijn critiek op de handelingen der historische personen, diensten kunnen bieden en hem dus zijn waardeeringsoordeel helpen vormen, in diezelfde groep zal zij den beoefenaar van het kerkrecht of de politica ecclesiastica, waarmee zij eens, gelijk wij gezien hebben, zoo nauw verbonden was, voor de architectoniek van het kerkelijk instituut niet gansch onbelangrijke bijdragen kunnen leveren. En wat de diaconologische groep betreft, acht ik voor haar beoefening de ethiek der Gereformeerde Theologie, zooals ik mij die denk, gansch onmisbaar. Wat toch naar Gereformeerd beginsel de zedelijkheid zijn moet, is van belang te weten, niet slechts in de homiletiek en de catechetiek, maar ook in de theorie der zending, die der herderlijke zielzorg, der kerkelijke regeering, der diaconale vakken in meer engeren zin.

Het komt er toch op aan te weten en niet maar te gissen, wat, naar eisch der Gereformeerde beginselen, ook op ethisch gebied blijvend of wat als verouderd of als valsch modern moet afgewezen.

Maar ook voor de wetenschap van het Recht verwacht ik van deze beoefening der Theologische ethiek vruchten. Stelde ik in den aanvang, om tot een begripsbepaling der ethiek te komen, tegenover haar de studie van het positieve recht, ik weet, dat althans aan onze Universiteit de rechtsstudie daarin niet opgaat, en dat men daar nog een ander recht kent, dan wat op een gegeven oogenblik, al is het niet zonder Gods bestel, onder menschen recht is. Zijn nu zedelijkheid en recht reeds uiteraard zoo nauw verwant, dat sommigen, doch naar het mij voorkomt min juist, beide